

סמסטר ב' תש"ע מועד א'
13 ביוני 2010
משך הבחינה: 3 שעות
חומר עזר: רשימה ביבליוגרפית

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי חברה
חוגים: סוציולוגיה, אנתרופולוגיה,
פסיכולוגיה, מדעי המדינה, תקשורת

מקורות היסטוריים ואינטלקטואלים של מדעי החברה

ד"ר אמל ג'מאל, פרופ' יהודה שנהב, פרופ' קרלו שטרנגר, ד"ר חגי בועז, ד"ר שי פוסמניק

שימו לב: למבחן זה שלושה חלקים

חלק א' – הנחיות כלליות:

- בחרו שאלה אחת מבין השתיים, והשיבו על כל סעיפיה.
- חלוקת הנקודות: 10 נקודות לכל סעיף, 40 נקודות סה"כ.
- אורך התשובה לא יעלה על שני עמודים.

תפישת המודרנה קידשה את האתוס לפיו יכול האדם לקחת את גורלו לידי ולעצב את חייו לפי

רצונו.

א. הסבירו את הפרובלמטיקה של תפישה זו, תוך התבססות על לפחות אחד מהמודלים או
אחת מהתיאוריות של פרויד.

ב. הציגו שני רעיונות מתוך הפילוסופיה או הפסיכולוגיה האקזיסטנציאליסטית, ולאחר מכן
דונו באפשרות שמציעה הפסיכולוגיה או הפילוסופיה האקזיסטנציאליסטית לאדם
לקחת את גורלו בידיו.

ג. הציגו את עיקריו של מודל הלאומיות הוולונטרית ואת עיקריו של מודל הלאומיות
האורגנית. כתבו כיצד תתייחס כל גישה לאפשרותו של האדם לקבוע את גורלו.

ד. השתמשו באחת התיאוריות הביקורתיות שנלמדו בקורס כדי להתעמת עם תפישת
המודרנה המניחה את יכולתו של האדם לעצב את גורלו. (הציגו בתשובתכם את עיקרי
התיאוריה שבחרתם).

BB-29

מדעי החברה עוסקים ביחסים שבין הפרט והחברה. במסגרת הקורס נבחנו השקפות שונות המתארות את מורכבות היחסים ומשמעותם לגבי הפרט.

- א. כיצד מתארת הרומנטיקה את היחסים בין הפרט ובין החברה? בתשובתכם התמקדו במקום שמעניקה ההגות הרומנטית לפרט ולאופן בו היא מתארת את החיים בחברה.
- ב. הסבירו כיצד משתלבים היחיד והחברתי בתורתו של יונג: דונו בקשרים בין הפרסונלי לקולקטיבי בהגותו של יונג.
- ג. הציגו את עיקריה של העמדה האינדיבידואליסטית ואת עיקריה של העמדה הקולקטיביסטית. הסבירו מדוע ניתן למקם את הגל בתווך שבין שתי תפישות אלה.
- ד. הסבירו את ההבדל שבין הגל הראשון לבין הגל השני של הפמיניזם ביחס לסוגיית הפרטי מול הציבורי.

חלק ב' – הנחיות כלליות:

- בחרו חמישה מתוך שבעת המושגים שלפניכם.
- הסבירו כל מושג באופן ענייני ותוך התייחסות לעיקרי הדברים.
- חלוקת הנקודות: 8 נקודות לכל מושג, 40 נקודות סה"כ.
- אורך ההסבר לכל מושג לא יעלה על שש שורות.

רשימת המושגים:

1. המודל הטופוגראפי
2. המצאת מורשת
3. הרצון לעוצמה אצל ניטשה
4. החברה האזרחית לפי הגל
5. אוריינטליזם
6. הגמוניה
7. התיאוריה הדו יצרית

חלק ג' – הנחיות כלליות:

- השאלות הבאות מתייחסות לחומרי הקריאה של הקורס. בססו תשובתכם על המאמר הרלוונטי.
- בחרו שתי שאלות מתוך השלוש.
- חלוקת נקודות: 10 נקודות לכל תשובה, 20 נקודות סה"כ.
- אורך כל תשובה לא יעלה על 10 שורות.

1. בספרו **שורשי הרומנטיקה** טוען ישעיהו ברלין כי ההנחה שאין כל מבנה קבוע של הדברים מהווה את אחד מיסודות הרומנטיקה. הסבירו כיצד הנחה זו שוללת את תפיסתה של המודרנה את המציאות. הציגו דוגמה אחת (מתוך המאמר) מהתחום הפוליטי-מדיני או הכלכלי.

2. בספרו **על החירות** קורא מיל לאינדיבידואליות, מקוריות ומימוש עצמי, ומנמק את קריאה זו בשורה של נימוקים. ציינו והסבירו, לפי מיל, שלוש סיבות שונות מדוע יש לעודד אינדיבידואליות.

3. במאמרם "**מגמות במחקר הפוסט קולוניאלי**" כותבים שנהב וחבר כי ציר מחשבה מרכזי בלימודים הפוסט קולוניאליים הוא המעבר ממחשבה בינארית על הזהות למחשבה היברידית על הזהות. הסבירו מהי התפיסה ההיברידית וכיצד היא שונה מן התפיסה הבינארית של הזהויות מערב-מזרח.

בהצלחה!

מקורות היסטוריים ואינטלקטואליים של מדעי החברה - רשימת קריאה סמסטר ב'

• ציר ראשון: הנרטיבות הגדולות של ה"עצמי":

הפניית המבט פנימה: הרומנטיזם ותפיסת הסובייקט
ישעיה ברלין(2001), שורשי הרומנטיקה, פרק 6: "ההשפעות הנמשכות". עמ' 148-182.

בין מודרנה לרומנטיקה – התפתחותו של המבט על העצמי - אין קריאת חובה

מהשקפה לשיטה: פרויד ופסיכואנליזה

אישיות- תיאוריה ומחקר, כרך א', הוצאת האוניברסיטה הפתוחה. תיאוריות דינאמיות:
התיאוריה הפסיכואנליטית של פרויד חלקים 2.1-2.4. עמ' 83-129

התפתחויות נוספות – השקפות ושיטות: אקזיסטנציאליזם והומניזם
אישיות – תיאוריה ומחקר, כרך א', הוצאת האוניברסיטה הפתוחה. תיאוריות דינאמיות:
הפסיכולוגיה האנליטית של יונג, עמ' 130-142.

• ציר שני: הנרטיבות הגדולות של החברה האזרחית:

בין מודרנה לרומנטיקה: טובת הפרט וטובת הכלל - אין קריאת חובה

מהשקפה לשיטה: הנרטיבות הגדולות של הכלכלה הפוליטית
ג'ון סטוארט מיל. (2006), על החירות, ירושלים: שלם. עמ' 96-132.

גי'י דריידק. (2001), "קפיטליזם, סוציאליזם והחברה האזרחית", בתוך: מיכאל קרן (עורך)
תולדות המחשבה המדינית, תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 708-731.

מהשקפה לשיטה: צמיחתה של הלאומיות המודרנית
אנתוני סמית. (2003), האומה בהיסטוריה, ירושלים: החברה ההיסטורית הישראלית. פרק 1-
עמ' 43-19. פרק 3 סעיפים א-ב. עמ' 72-83.

שער שלישי - קריאה ביקורתית – של מדעי החברה

קווים לביקורת המודרניות – פוסט מודרניזם וסוגיות נקודת המבט
באומן זיגמונט. (2000) מודרניות נזילה, ירושלים: הוצאת מאגנס. עמ' 13-35

פמיניזם – ביקורת השיח החברתי והחלוקה המגדרית
הרצוג חנה. (2006) "אי/שוויון מגדרי", בתוך: ברקוביץ' ניצה ורם אורי (עורכים),
אי/שוויון, באר שבע: ההוצאה לאור של אוניברסיטת בן גוריון שבנגב. עמ' 220-227.

ניאו-מרקסיזם - ביקורת השיטה הכלכלית החברתית
אלתוסר לואי (2003) על האידיאולוגיה" עמ' 34-60, 70-80

פוסט-קולוניאליזם - ביקורת האפיסטמולוגיה המודרנית
יהודה שנהב, חנן חבר. (2004) קולוניאליזם והמצב הפוסטקולוניאלי, "מגמות במחקר
הפוסטקולוניאלי", עמ' 189-200

פרנץ פאנון. (2004), "עסינו הקיומי של השחור", בתוך: יהודה שנהב (עורך) קולוניאליזם והמצב
הפוסטקולוניאלי, תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד ומכון נן-ליר. עמ' 25-46.

**הוראות לנבחנים ולנבחנות (ונכתבו בלשון זכר אך נועדו לשני המינים)
לפני התחלת הבחינה מלא את כל הפרטים הבאים בכתב ברור וקרא בעיון את ההוראות:**

1. תאריך הבחינה 13/06/2010
שם הקורס מקור הספרים ואינטלקטואליות
שם המורה שלמה
החוג/המגמה מדעי המצוי

נבחן הנוהג בניגוד להוראות צפוי להפסקת בחינתו ולהעמדה לדין משמעתי.

2. על הנבחן להבחן בחדר שבו הוא רשום.
3. אין להחזיק טלפונים ניידים או אמצעי תקשורת ומכשירים אלקטרוניים כלשהם בזמן הבחינה. על הנבחן להניח את כל חפציו האישיים בצד החדר הרחק ממקום מושבו.
4. אין להחזיק בהישג יד, בחדר הבחינה או בסמוך לו, כל חומר הקשור לבחינה או לקורס פרט לחומר שהשימוש בו הותר בכתב על ידי המורה.
5. קריאת השאלון מותרת רק לאחר קבלת רשות מהמנחה.
6. נבחן לא יעזוב את מקומו ולא את חדר הבחינה בסיום סיום את הבחינה ללא קבלת רשות מהמנחה. בעת יציאה מן החדר, יפקיד הנבחן את מחברות הבחינה והשאלון (טופס הבחינה) בידי המנחה.

7. נבחן שנכנס לחדר הבחינה וקיבל את השאלון לידיו, לא יחזיר רשאי לעזוב אותו אלא כעבור חצי שעה לפחות ממועד תחילתה ורק לאחר שיחזיר למנחה את המחברת ואת השאלון, ויקבל ממנו את התעודה המזהה שאותה מסר עם כניסתו לכיתה. נבחן שהחליט לעזוב בלי לכתוב את הבחינה ייחשב כמי שנבחן במועד זה וציונו יהיה "ס".

8. אין לכתוב את השם או כל פרט מזהה אחר בתוך המחברת. פרטי הנבחן ימולאו על כריכת המחברת במקום המיועד לכך בלבד.

9. אין לתלוש דפים מהמחברת. טיוטה תיכתב בתוך המחברת בלבד. אין להשתמש בדפים שהביא הנבחן.

10. יש לכתוב את התשובות בעט כחול או שחור, בכתב יד ברור ונקי. בתום הבחינה יחזיר הנבחן את המחברת והשאלון ויקבל מיד המנחה את התעודה המזהה.

11. אין לכתוב מעבר לקו האדום משני צידי הדף.

לשימוש המורה הבוחן:

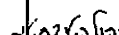
הציון 90
המחברת נבדקה ביום _____
חתימת המורה _____

223749

בהצלחה.

שם הקהילה תרומה מקר. העמדה הקולקטיבית כמאה חמשה יתר מסך חלוקה. למחנה יש ישיבה
משליש יחידת הניתנת היא החברה/הקבוצה הקולקטיבית הקצוץ הוא לא על הפרט אלא על האופן שבו
פרטים חיים יחד. האקדמיקוואל הוא נאמרת על החברה. למחנה יש "רצון כללי" הרצון הזה הוא

הרצון של הקהילה ולא הרצויה האשים של האונדזיג'אליה החיים זה. חוצה הולט של העמדה הקולקטיבית
הוא זאג זק רוסו אשר דבר עם "הרצון הכללי", האמנה החברתית וחיים יחד בערך הקהילה.
בין פאנודיבולאליסם קולקטיביסטים קיימים מחלוקות: בה אחת מן הנישואים הנישואים היא שניה הפכה
מול הקהילה. ההבדל בין רצון האונדזיג'אליסם לבין רצון הקהילה. תומכי האונדזיג'אליסטים טוענו כי הפרטים
יחידים אחידים עלול מנגנון חברתי שגור הקולקטיביסטים ^{יש} כי הפרט לא קיים כלל הקהילה. יש הרואים
בהפניה כאחידים. עמדה פאנודיבולאליסטיים עם כל פרט עלול את הפקציות/הפקידים שלו כדאי להפנה יחידים. (עמנואל)

אריסטו). ניתן למקם את האדם בין גביסטת האדם. קיימת ז'אנרטיקה והפתחות שר כבי נ'אזים האנציקלופדיה
היא ההפך מהקליטיקס אך שניהם יכולים להיות יחד. האדם מצייר את הספרה הפיטמא המלפחה - שזה פועל
עפי עקרון האלמנטארי ~~אנציקלופדי~~ ^{פריקולוגי} נענה לאמצעים. האדם גובה/הנאור זה הספרה האנציקלופדיה - שזה פועל
עפי. אנציקלופדי - לא אדם חושב אך ורק על זכרון וחידו. הספרה היא המדינה - שזה בין האנציקלופדיה
עין הקהל ~~המדינה~~ ^{המדינה} יחסים של אלמנטאריזם אנציקלופדי - המדינה היא המדינה האנציקלופדיה
הם יכולים להיות יחד כאשר כל אדם חושב על זכרון אך זו דבר שם מחושב זכרון של האנציקלופדיה של האדם
היא הפתרון למתחים הקיימים בין האנציקלופדיה ל'קליטיבי'. האדם מציג מדינה הפועלת על פי עקרון אי ההדד -
אסור להדיח את האדם המדינה מתחזית עשומיר על האנציקלופדיה החיים זה. השוכה למחלה.

המנוחה בפתח ירושלים ונחמה בפתח ירושלים

[illegible]

לפנינו מופיע השרה היא תוס' מילר. אשר נאזקה על שמוען תלמיד לא רק מתחום חב"ד אלא בכל תחומי החיים
בכל פולטי' אין ברירה בין ברירה לבטלה.

10/10
7/10

החומש'קה החלה להתפתח במערך איחודי בשלהי המאה ה-19. החומש'קה היא תנועה למעשה /אגודה/
החומש'קה מנסה לחדש את הקשר העולמי. החומש'קה שמה דגש על יצירה של הפסח. התק
כל פסח יש רצון ~~לשקן~~ לביטול (גורל). החומש'קה מיוחסת לפרט חסידות (חלה) היא מעלה על נס
את המאנים אשר ממשו את יצירות הפנימים. האדם הוא זוכה והעולם הוא יצירה. יצירה של יש מאין.
דוגמא לאנשים הם: גטמן וטרה. החומש'קה יש היעדר של מענים סדוריים למעשה אין תוקם קדושה
החברה פועלת בחוסר המוניות, בלאגן, כל אחד שלאלו למימוש עצמי ללא התחשבות במלך. תוססה לון
נעזרת את הענינים של הוצי האמנה החברתית - אלה מגלים מצב של חברה המוניות החיה יחד. החברה
החומש'קה היא 'והר קולקטואלי' זכירת התושבויות לעליונים מסודרים וקדושים. הפסח החומש'
פועל למימוש היצרים הפנימים האנושיתים מסגרות חברתיות סדורות הם לא אינטימיות - הם נדחקו והקה אלו מנעם
מימוש עצמי. דוגמא לתנאי החיים בין הפסח והחברה היא פזמונה. הפזמונה התפתחה זכריז, קדושה של
אנשים שכל אמן שאל למימוש עצמי הפזמונה "חיה את הפסח". הפזמונה פאמיים השונים יצבו עליו התחשבות
במלך. הודל'ר סופר שירה נתב לר"פ החסיד' וטען כי שם מתוך הסמי והחלוקה (המחצית החסידית) יחלים
למצוא פחדים יפים וזוהי זריקת משמעות הפזמונה. החומש'קה אין סדר זרור, כל פסח הוא סוביקטיבי
לכן לא ניתן להגדיר את היחסים הקדושים בין הפסח והחברה.

התשובה כוללת פה-יחידים אולם קאיוסן עלי מוט מבוהלת,
חסר אופן סדור ומפורט אודות היחסים בין פסח לחברה.

